

Bysten av Arvid Hedvall i kemihusets entré
mittemot Café Hedvall

Historik från Kemihuset Sektionen för Kemi Chalmers Tekniska Högskola

Kemihuset på Chalmers har nu funnits i 50 år. Denna sammanställning gjordes i anslutning till en träff med Kemistsamfundets Göteborgskrets 2013-12-03. Som underlag har använts en uppteckning gjord av mångårige sektionsssekreteraren *Margareta Johansson*. Denna täcker i första hand sektionens professorer och deras ämnen. Utdrag från Chalmers Katalog 1964-1965 kompletterar här.

Pionjärer mitt i 1900-talet

Arvid Hedvall var professor i kemisk teknologi 1929-1946. Dessförinnan var Hedvall speciallärare i elektrokemi 1924-1927 och också tf professor i kemisk teknologi 1927-1929. År 1946 fick Hedvall en personlig professur i silikat kemi som han hade till sin pensionering 1956.

Utbildningen i Kemi och Kemisk teknologi blev fyraårig läsåret 1933/34. Från 1936 och fram till 1962 tillsattes flera professorer inom kemi. Innehavarna kan ses som pionjärer bakom dagens forskning och utbildning.

1936	Erik Larsson	Organisk kemi
1945	Edmund Schjånberg	Oljekemi (personlig professur)
1946	Hans Bäckström	Oorganisk kemi
1947	Hans Bäckström	Teoretisk kemi
1948	Lars-Gunnar Sillén	Oorganisk kemi
1948	Nils Gralén	Textilkemi
1948	Olof Samuelson	Teknisk kemi
1949	Gunnar Beskow	Geologi
1952	Erich Adler	Organisk kemi
1952	Hans Bäckström	Fysikalisk kemi
1953	Cyrill Brosset	Oorganisk kemi
1959	Gösta Rosenblad	Värmeteknik och maskinlära
1959	Bengt Hedström	Kemisk Apparatteknik
1962	Jan Rydberg	Kärnkemi

År 1963 var det nya Kemihuset klart för inflyttning (forskarhus 1 och kurshus). Tillbyggnaden med forskarhus 2 var klar 1976.

Vid Kemistsamfundets nostalgiträff före jul 2013 berättade deltagare personliga minnen av flera professorer ovan som var deras lärare och handledare omkring 50 år tidigare.

Källor:

Professor emeritus Nils-Herman Schöön

Biografier av J Arvid Hedvall

Minnesskrifter och Jubileumsskrifter från Chalmers

[Institutionens historia](#) från Kemi- och Biotekniks hemsida

Nostalgiträff - [Kemistsamfundets Göteborgskrets](#)

Professorer efter ämnen

(fram till 1994)

Organisk kemi:

Abraham Langlet	1927-1933	Erich Adler	1952-1971
Erik Larsson	1936-1951	Martin Nilsson	1972-1994

Oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi

Gustaf Bodman	1916-1940
---------------	-----------

Oorganisk kemi

Hans Bäckström	1946-1947	Nils-Gösta Vannerberg	1975-1984
Lars-Gunnar Sillén	1948-1950	Lars Ivar Elding	1986-1988
Cyrill Brosset	1953-1975	Jörgen Albertsson	1990-

Teoretisk kemi

Hans Bäckström	1947-1952
----------------	-----------

Fysikalisk kemi

Hans Bäckström	1952-1961	Bengt Nordén	1979-
Harry Rilbe (Svensson)	1962-1978		

Kärnkemi

Jan Rydberg	1962-1988	Jan-Olov Liljenzin	1988-
-------------	-----------	--------------------	-------

Kemisk Teknologi

J Arvid Hedvall	1929-1946
-----------------	-----------

Silikatkemi (personlig professur)

J Arvid Hedvall	1946-1956
-----------------	-----------

Teknisk kemi

Olof Samuelson	1948-1981	Jan-Erik Otterstedt	1981-
Rune Simonson	1979-		

Textilkemi

Nils Gralén	1948-1977
-------------	-----------

Polymerteknologi

Per Flodin	1977-1991	Thomas Hjertberg	1991-
------------	-----------	------------------	-------

Kemisk apparatteknik

Bengt Hedström	1959-1983	Anders Rasmuson	1990-
----------------	-----------	-----------------	-------

Värmeteknik och maskinlära

Gösta Rosenblad	1959-1979
-----------------	-----------

Energiteknik i kemisk processindustri

Thore Berntsson	1982-
-----------------	-------

Oljekemi (personlig professur)

Edmund Schjånberg	1945-1970
-------------------	-----------

Kemisk reaktionsteknik

Nils-Herman Schöön	1970-1994	Bengt Andersson	1994-
--------------------	-----------	-----------------	-------

Geologi med mineralogi (sista åren överförd till V-sektionen)

Gunnar Beskow	1949-1966
---------------	-----------

Senare organisation och ledning

(fram till 2004)

Chalmers blev en stiftelse 1 juli 1994. Sektionen bestod sedan av 13 institutioner samt kansli. Den 22 april 2002 ändrade sektionen för Kemi namn till sektionen för *Kemi- och Bioteknik*.

Den 1 september 2002 omorganiserades sektionen till tre institutioner samt kansli. De tre nya storinstitutionerna betecknades

Kemi och biovetenskap (avdelningar för analytisk/organisk kemi, fysikalisk kemi, livsmedelsvetenskap samt molekylär bioteknik)

Kemiteknik och miljövetenskap (avdelningar för kemisk apparat- och anläggningsteknik, kemisk reaktionsteknik, skogsindustriell kemiteknik med kemisk miljövetenskap samt värmeteknik och maskinlära)

Material- och ytkemi (avdelningar för kärnkemi, oorganisk kemi, polymerteknologi samt teknisk ytkemi med keramteknologi)

Från 2005 omorganiserades Chalmers till 17 institutioner som ersatte de tidigare sektionerna. *Kemi- och Bioteknik* blev den största institutionen.

Kemihuset byggdes 1990 till med en våning ovanpå kurshuset, där institutionen för polymerteknologi flyttade in. Den 24 augusti 2000 invigdes den nya foajén i två våningar med glasad fasad mot Kemigården. Entréplanet har Café Hedvall intill tre föreläsningssalar och två seminarierum.

Dekaner:

1951- 62	Hans Bäckström	1983- 84	Jan Rydberg
1962- 66	Erich Adler	1984- 86	Bengt Nordén
1966- 69	Gösta Rosenblad	1986- 88	Thore Berntsson
1969- 72	Olof Samuelson	1988- 90	Nils-Herman Schöön
1972- 75	Nils-Herman Schöön	1990- 94	Jan-Olov Liljenzin
1975- 78	Martin Nilsson	1995- 00	Thomas Hjertberg
1978- 81	Nils-Gösta Vannerberg	2001- 03	Jörgen Albertsson
1981- 83	Per Flodin	2004-	Krister Holmberg

Tidig historia

År 1811 avled William Chalmers och donerade 109.050 riksdaler till Frimurare Barnhus Direction. Den 5 november 1829 invigdes Chalmersska Slöjdeskolan med adress Norra Hamngatan. Den första föreläsningen i kemi hölls av Carl Palmstedt den 9 november.

Carl Palmstedt, f d disponent vid Gripsholms kemisk-tekniska fabrik, blev den förste föreståndaren för Chalmersska Slöjdeskolan. Han blev professor 1830. Professor Palmstedt var också lärare i elementär kemi och kemisk teknologi med laborationer samt i matematik. Utbildningen var då tvåårig. År 1851 började man undervisa i elementarkemi (organisk och oorganisk kemi). Under 1869 flyttades verksamheten till ett nybyggt hus mellan Storgatan och Wasagatan nära Avenyn.

År 1911 blev Nils Abraham Langlet (1868-1936) professor i kemi. Han var först lektor i kemi från 1899. Från 1927 var Langlet sedan professor i organisk kemi. År 1916 blev Anders Gustaf Bodman (1875-1960) professor i kemi (oorganisk kemi jämte mineralogi och geologi). Han var först lektor i kemi från 1910 och sedan vikarierande professor 1914-1916. Bodman deltog åren 1901-1903 i den svenska sydpolarexpeditionen. Han sägs ha skänkt en sälbössa till Chalmers studentkår 1940.

Under 1926 flyttade kemi och fysik från "Gamla Chalmers" på Storgatan till Origohuset på "Nya Chalmers" (det nuvarande fysikhuset). Forskningen var blygsam under 1800-talet och början av 1900-talet. Under 1920- och 1930-talen bedrevs en mer omfattande kemisk forskning framför allt under ledning av Chalmers förste internationellt kände vetenskapsman, professor Johan Arvid Hedvall (1888-1974).

Arvid Hedvall mötte många berömda vetenskapsmän när han var ute och reste. Dessa möten resulterade i dedicerade foton som finns bevarade. Arvid Hedvall skrev två biografier. Den första om uppväxten, studierna och familjen heter "Upsala-Göttingen-Göteborg". Den andra om hans uppbyggnad av kemin på Chalmers och hans resor heter "Göteborg i centrum". Han skrev ytterligare 6-7 böcker varav en om skoltiden i Skara.

På Kemi- och Biotekniks hemsida finns en något mer utförlig och ursprunglig version av [Institutionens historia](#).

Klipp ur Chalmers Katalog läsåret 1964-1965

Organisk kemi (K)

Gibraltargatan 5 A

Professor E. Adler. Ankn. 309
Universitetslektor: docent B. Smith.
Ankn. 305

Forskarassistent: tekn. lic. R.
Magnusson. Ankn. 304
Forskningsingenjör: tekn. lic. K.
Lundquist. Ankn. 307

Assistenter:

fil. kand. H. Bertilsköld. Ankn. 307
fil. kand. K. Hedlund. Ankn. 307
civilingenjör I. Jansson. Ankn. 304
fil. mag. L. Tullberg. Ankn. 307
civilingenjör J.-E. Vik. Ankn. 307

Forskningsassistenter:

fil. mag. G. Andersson. Ankn. 304
civilingenjör S. Brasen. Ankn. 304
civilingenjör B. Carlsson.
Ankn. 307

fil. kand. O. Carlsson. Ankn. 304
fil. mag. E. Edman. Ankn. 304
fil. kand. H. Halvarson. Ankn. 307
civilingenjör B. Johansson.
Ankn. 307

B. Khanna, B.Sc. Ankn. 307
Dipl.-Chem. G. Miksche. Ankn. 307
civilingenjör A. Stamvik. Ankn. 304
civilingenjör H. Thomelius.
Ankn. 304

civilingenjör B. Wesslén. Ankn. 307

Gästforskare: Dr. H. Miyake.

Ankn. 304

Kontorist: fröken E. Mattsson.

Ankn. 309

Laboratorieingenjörer:

ingenjör S. Flyrin. Ankn. 307

ingenjör H. Gaber. Ankn. 307

Instrumentmakare: B. Johansson.

Ankn. 306

Institutionstekniker: E. Thorstens-
son. Ankn. 306

Tekniskt biträde: fru I. Somfai.

Ankn. 307

Textilkemi (K)

Gibraltargatan 5 F

Professor N. Gralén. Tel 20 01 75,
81 01 00/456

Docenter:

tekn. dr M. Kärrholm.

Tel. 20 01 75

tekn. dr N. Landqvist

T.f. Biträdande lärare: tekn. lic.

N.-B. Furvik.

Fysikalisk kemi (K)

Gibraltargatan 5 A

Professor H. Svensson. Ankn. 296
Biträdande lärare i fysikalisk kemi II
(kvantitativ kemisk analys):
tekn. lic. K. Sandros. Ankn. 300

Assistenter:

civilingenjör M. Almgren.

Ankn. 300

civilingenjör S. Fredriksson.

Ankn. 298

civilingenjör R. Niklasson.

Ankn. 300

tekn. lic. K. Sandros. Ankn. 300

tekn. lic. C. Åquist. Ankn. 300

Kanslibiträde: fröken L. Johansson.
Ankn. 296

Instrumentmakare: O. Hedlund.

Ankn. 299

Institutionstekniker: B. Bernhard.

Ankn. 299

Laboratoriebiträde: fru I.-L. Sa-

muelsson. Ankn. 300

Organisk kemi (K)

Gibraltargatan 5 A

Professor C. Brosset. Ankn. 314

Innehavare av docentbefattning:

tekn. dr J. Krogh-Moe. Tjänstledig

T.f.: R. Nelson, D. Sc.

Tel. 16 23 18

T.f. Biträdande lärare (silikat kemi):

docent F. Sandford. Tel. 18 53 23

Extra lärare: tekn. lic. R. Stomberg

Ankn. 319

Assistenter:

fil. kand. J. Adlerborn.

Tel. 16 23 18

civilingenjör E. Bathen. Ankn. 319

civilingenjör J. Berggren.

Ankn. 319

civilingenjör U. Brasen.

Ankn. 319

fil. stud. I. Jonasson. Ankn. 320

fil. stud. H. Martander. Ankn. 319

Forskningsassistent:

civilingenjör F. Norin. Ankn. 614

Laboratorieingenjörer:

ingenjör K. Andréasson. Ankn. 319

ingenjör M. Norén. Ankn. 319

ingenjör A. Nyby. Ankn. 615

ingenjör E. Salegård. Ankn. 319

Kanslibiträde: fröken M.-B. Carlsson.
Ankn. 314

Institutionstekniker: B. Bergman.

Ankn. 319

Teknisk kemi (K)
Gibraltargatan 5 A

Professor O. Samuelson. Ankn. 289
Laborator: tekn. dr N.-H. Schöön.
Ankn. 290
Förste forskningsingenjör: tekn. lic.
B. Törnell. Ankn. 291
Universitetslektor: tekn. lic. R. Si-
monson. Ankn. 291
Forskarassistent: tekn. lic.
S. Christofferson. Ankn. 294

Assistenter:

civilingenjör B. Arwidi. Ankn. 294
civilingenjör H. Cappelen.
Ankn. 293
civilingenjör I. Dolby. Ankn. 295
civilingenjör S. Johnson.
Ankn. 294
civilingenjör P. Jonsson.
Ankn. 294
civilingenjör L.-I. Larsson.
Ankn. 294
civilingenjör J. Rodmar. Ankn. 295
civilingenjör L. Wannholt.
Ankn. 293
civilingenjör L. Wictorin.
Ankn. 294

Forskningsassistenter:

ingenjör B. Alfredsson. Ankn. 294
civilingenjör S. Dunbrant.
Ankn. 295
civilingenjör I. Norstedt.
Ankn. 294
civilingenjör M. Phil. Ankn. 295
civilingenjör U. Wannholt.
Ankn. 294

Kontorist: fröken K. Schützer.
Ankn. 289

Laboratorieingenjörer:

ingenjör K. Andersson. Ankn. 293
ingenjör M. Etlis. Ankn. 293
ingenjör K. Olani. Ankn. 294
ingenjör L. Trysberg. Ankn. 294

Instrumentmakare: F. Fritzén.
Ankn. 293.

Institutionstekniker: L. Möller.
Ankn. 293

Tekniska biträden:

K. Forsén. Ankn. 291
A.-C. Johansson. Ankn. 294
U. B. Larsson. Ankn. 294
ingenjör L. Sköld. Ankn. 294

Elektrokemi (K)
Gibraltargatan 5 A

Speciallärare: civilingenjör K. G. Sö-
derberg. Ankn. 324
Assistent: civilingenjör C. Stenhede.
Ankn. 325
Instrumentmakare: R. Fengroth.
Ankn. 324

Livsmedelskemi (K)
Svenska Institutet för Konserverings-
forskning, Kallebäck. Postadress:
Fack, Gbg 16. Tel. 40 01 20

T.f. Speciallärare: professor E. von
Sydow.

T.f. Biträdande lärare i mikro-
biologi: fil. lic. N. Molin

T.f. Biträdande lärare i bioteknik:
fil. dr B. Drake

Värmeteknik och maskinlära (K)
Gibraltargatan 5 A

Professor G. Rosenblad. Ankn. 286

Assistenter:

civilingenjör H.-S. Lee. Ankn. 288

" G. Olgård. Ankn. 287

civilingenjör R. Wimmerstedt.
Ankn. 288

Kanslibitråde: fru A. Sundberg
Ankn. 286

Instrumentmakare: H. Gustavsson.
Ankn. 287

Reparatörer: A. Hjort. Ankn. 287
H. Persson. Ankn. 283

Kemisk apparattekni (K)
Gibraltargatan 5 A

Professor B. Hedström. Ankn. 275

Biträdande lärare: tekn. lic. A.

Jernqvist. Ankn. 277

Forskningsingenjör: civilingenjör
Björn Wallgren. Ankn. 277

Assistenter:

civilingenjör B. Forsell. Ankn. 280

civilingenjör U. Gren. Ankn. 280

civilingenjör J. Hjort. Ankn. 276

civilingenjör T. Németh. Ankn. 276

Kanslibitråde: fröken E. Mellgren.
Ankn. 275

Instrumentmakare: Lars Hansson.
Ankn. 279

Vaktmästare: A. Sundh. Ankn. 279

Reparatörer:

J. Garnold. Ankn. 283

B. Kjellberg. Ankn. 283

L. Mattsson. Ankn. 283

O. Pennebratt. Ankn. 283

Kemiverkstaden (K)
Gibraltargatan 5 A

Verkstadschef: ingenjör L. Svensson.
Ankn. 283

Laboratorieingenjör: elektroingenjör
L. Lagerdahl. Ankn. 284

Reparatörer:

L. Johansson. Ankn. 283

I. Oskarsson. Ankn. 284